

Framställan av klagomål till Alingsås samhällsbyggnadsnämnd gällande ovårdade kulturbyggnader inom Alingsås tätort

Enligt Plan- och bygglagen (2010:900) har varje enskild fastighetsägare ett strikt ansvar att hålla sin fastighet i vårdat skick. Varje fastighetsägare har enligt nämnda lags 8 kap. §14 en skyldighet att underhålla till fastigheten tillhörande byggnader på ett sådant vis så att dess utformning bevaras. Underhållet ska således anpassas till byggnadernas kulturhistoriska värden.

Alingsås kommuns byggnadsnämnd är i egenskap av tillsynsmyndighet skyldig att ingripa mot avvikelser från Plan- och bygglagen. Ett klart bristande eller helt uteblivet underhåll är självklart inte förenligt med lagstiftningen. Det är av denna anledning vi framställer detta formella klagomål till Alingsås samhällsbyggnadsnämnd gällande ett antal kulturhistoriskt värdefulla byggnader inom kommunen som vi menar ej erhållit det underhåll som lagstiftningen fordrar. Dessa byggnader utgör ett representativt axplock av ett större antal kulturbyggnader inom Alingsås tätort som idag inte förvaltas på det vis de förtjänar och som lagstiftningen därtill kräver.

Att låta en byggnad stå och förfalla är i sig självt ett uppenbart brott mot Plan- och bygglagen - om byggnaden därtill har ett konstaterat kulturhistoriskt värde blir vanvården än mer allvarlig. Ansvar för vår gemensamma kulturmiljö delas av oss alla; ett faktum som tydligt fastslås i Kulturmiljölagen (1988:950). Även den enskilde fastighetsägaren har alltså ett rent personligt ansvar att visa hänsyn och aktsamhet gentemot kulturmiljön.

Det är vår förenings önskan att Alingsås samhällsbyggnadsnämnd som en följd av vårt framförda klagomål snarast utövar tillsyn av de bemälda byggnaderna. Alingsås Hembygdsförening är medveten om att gränsdragningen kring vad som i juridisk mening kan betraktas som *ovårdad* i vissa fall är svår att göra. Möjligheten att direkt förelägga berörda fastighetsägare kan således i slutändan visa sig vara begränsad. Det är emellertid vår förhoppning att samhällsbyggnadsnämnden oavsett på något sätt agerar i frågan med avsikten att förmå de berörda fastighetsägarna att varsamt rusta upp sina byggnader och därefter även framöver underhålla dem.

En redogörelse över de bemälda fastigheterna finner ni i en bilagd handling.

Med vänlig hälsning,

Styrelsen för Alingsås Hembygdsförening

Alingsås, 20/12 - 2017

Bilaga 1. Redogörelse över ovårdade kulturbyggnader

Afzeliiskolan 2 – Arrendegård med boningshus, stuga och jordkällare

Större boningshus från 1920-talet med tillhörande äldre stuga och jordkällare. Gården var tidigare arrendegård inunder Alingsås prästgård och fastigheten ingår i Alingsås kommuns ej ännu antagna kulturmiljöprogram där den anses visa på den äldre bebyggelsestruktur som förr fanns direkt utanför stadens ringgator. Få miljöer av den karaktären finns idag kvar. De tre byggnaderna: bostadshuset, lillstugan och jordkällaren utgör tillsammans med den stora trädgården en miljö av stort kulturhistoriskt värde och är försedda med skyddsbestämmelser (q-märkningar) i gällande detaljplan från 2015. Detta till trots står byggnaderna idag och förfaller.

Konfektasken 13 – Rättarebostad och stallbyggnad tillhörande Nolhaga säteri

Bostadhus av tegel uppförd vid mitten av 1800-talet och stallbyggnad av tegel uppförd 1888 av Julius Lindström, Nolhaga slott och säteris dåvarande ägare. Bostadshuset var sannolikt avsett för förmannen på säteriet – *rättaren* - och är idag det enda kvarvarande. Stallbyggnaden var en ekonomibyggnad bland många andra på gården såsom grishus och ladugårdar. De två byggnaderna är med stor sannolikt uppförda av tegel från Nolhaga tegelbruk. Byggnaderna besitter enligt Regionmuseets inventering (genomförd 2006) samt det tidigare nämnda ej ännu antagna kommunala kulturmiljöprogrammet höga kulturhistoriska värden. Varken bostadshuset eller stallbyggnaden erhåller såvitt vi erfar något kontinuerligt underhåll och står således i dagsläget och förfaller.

Centrum 1:33 – Äldre flygelbyggnad tillhörande Alingsås gamla prästgård

Äldre liggtimrad byggnad vid Prästlyckan som angränsar till den intilliggande Brunnsparken. Byggnaden ägs av Alingsås pastorat och nyttjas idag som förråd åt den på tomten liggande förskolan. Byggnaden är en flygel till den gamla prästgården, som uppfördes 1752 och revs 1905. Det finns emellertid uppgifter som eventuellt kan tyda på att flygelbyggnaden i själva verket är en ännu äldre mangårdsbyggnad, sannolikt ett prästboställe, från 1600-talet som sedermera (1752) blev försedd med en större tillbyggnad.

Byggnaden är oavsett en av Alingsås i särklass äldsta byggnader. Byggnaden har i Alingsås kommuns framtagna kulturmiljöprogram erhållit den högsta möjliga värderingen: A - dvs. ett mycket högt kulturhistoriskt värde, men har i dagsläget inga aktuella skyddsbestämmelser fastställda i detaljplan. Detta har också fått reella följder för byggnaden då den lider av minst sagt bristfälligt underhåll. Den står på en på sina ställen obefintlig grund, har undermålig eller obefintlig dränering och är omgärdad av alltmer tilltagande vegetation. Byggnaden har därtill kraftiga rötskador på sin panelbeklädnad och eventuellt även på sin syll och de nedre delarna av sin timmerstomme.

Noltorp 1:15, Lilla Hulabäck – Jugendvilla

Synnerligen välbevarad och ovanligt påkostad jugendvilla från omkring 1910 situerad intill Mjörn, strax sydväst om Tegelbruket. Byggnaden har i såväl Alingsås kommuns framtagna kulturmiljöprogram som i Regionmuseets inventering ett fastslaget högt kulturhistoriskt värde. Villan befinner sig idag i kraftigt tilltagande förfall.

Färgaren 5, Koppska gården - Del av äldre gårdslänga

Del av en större gårdslänga uppförd omkring sekelskiftet 1900. Enligt det framtagna kommunala kulturmiljöprogrammet har gårdsbyggnaden ett kulturhistoriskt värde. Gårdslängan påstås också vara avgörande för den historiska innergårdens rumslighet och anses därtill vara av stor betydelse för hela kvarteret Färgaren. Den norra delen av gårdslängan är i påfallande dåligt skick då den inte erhållit underhåll på åtminstone ett decennium. Detta medvetna förfall har emellertid möjliggjorts endast genom en bristande myndighetstillsyn. Det är mycket allvarligt att en byggnad inom ett utpekat riksintresse för kulturmiljövården tillåts stå och förfalla under så lång tid utan att berörd myndighet agerar.